

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК УМОВА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ОСВІТЯНСЬКИХ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИХ ПОСЛУГ

The maintenance and value of concept of intellectualization of educational and registration services in a context of processes of globalisation and standardization are considered. Practical questions of standardization of accounting formation and its interrelation with processes of standardization of book keeping, the reporting and preparation of professional bookkeepers in the conditions of active introduction of an information technology are investigated.

Результатом прискорення інтеграційних процесів у світовій економіці, незважаючи на кризові явища, стало формування якісно нової глобальної інформаційної бази, суттєва частка якої належить обліково-аналітичній інформації як найбільш достовірній, неупередженій та правдивій. Подальше переплетіння і ускладнення господарських взаємозв'язків, та відповідне узгодження напрямів економічної політики підприємств в умовах глобалізації бізнесу, активне впровадження новітніх інформаційних технологій вимагають нових форм підготовки та відтворення людського капіталу. Тому інтелектуалізація людського капіталу, як форма його розвитку в сучасних умовах, відбувається не тільки у сфері наукових досліджень, а й безпосередньо в процесах господарювання, тобто основних господарських процесах і процесах надання послуг, що створює єдиний по суті реальний механізм відтворення капіталу в глобальному економічному середовищі. Сама ж інтелектуалізація, по-перше, є фактором процесу відтворення якісно нової сукупної робочої сили на національному, регіональному та міжнародному рівнях; по-друге, має своєю метою формування ефективної структури людського капіталу; по-третє, характеризується скритими протиріччями, які є наслідком існуючих економічних, соціальних, демографічних, міжнаціональних та інших проблем. До останніх можна віднести неузгодженості між динамічністю кваліфікаційних вимог до окремих професій (наприклад, бухгалтерів та аудиторів) внаслідок глобалізації бізнесу, глобальними процесами координації освіти на різних рівнях та глобальним комплексним середовищем процесу навчання. Інтелектуалізація одночасно повинна охоплювати всі основні елементи сучасної моделі відтворення людського капіталу для забезпе-

чення постійної гармонізації між ними. Найефективнішою буде та модель, яка в якості одного з елементів має найсучасніші інформаційні технології. Про це свідчить досвід організації підготовки сертифікованих бухгалтерів в ICAS (The Institute of Chartered Accountants of Scotland) [15], де у навчальному плані вивченню інформаційних технологій, особливо для самостійного відпрацювання, приділяється велике значення. Також досвід співпраці потужних фінансових та нефінансових корпорацій з провідними навчальними закладами Росії надає приклади впровадження як у навчальний процес, так і у організацію локальних обліково-аналітичних систем новітніх технологій. Так, кафедра обліку Федерального Державного Освітнянського Закладу Вищої Професійної Освіти «Фінансова академія при Уряді Російської Федерації», яку очолює професор Гетьман В.Г., уклала угоду щодо підготовки фахівців з обліку в умовах впровадження програмних розробок для бухгалтерії «Oracle» [4]. Таким чином, проведення дослідження особливостей інтелектуалізації глобального комплексного середовища процесу навчання на різних організаційних рівнях під впливом новітніх інформаційних технологій з обліку, звітності, економічного аналізу є актуальним. Мета дослідження полягає у вивченні взаємодії факторів, умов і напрямів розвитку інтелектуалізації освітянських та бухгалтерських послуг як складової глобального комплексного середовища процесу навчання.

Розгляд зазначених вище питань вимагає додаткового дослідження такого об'єктивного для сучасного розвитку освіти процесу, як стандартизація. До об'єктів стандартизації відносяться всі види інтелектуальної діяльності, а саме: освіта, процеси та технології формування економічної інформації взагалі, та обліково-аналітичної інформації у тому числі. Історично першою спробою стандартизувати процеси освіти стала Болонська Декларація, яку у червні 1999 року підписали 29 європейських країн. Стандартизації бухгалтерської освіти особлива увага у зарубіжних країнах почала приділятися наприкінці 90-х років минулого сторіччя під впливом схвалення основних принципів стандартизації освіти визначених Болонською Декларацією 1999 р. [1, с.3] та подальшою глобалізацією економік і необхідністю стандартизації методологічних підходів до надання та розкриття облікової інформації у фінансовій звітності підприємств з використанням інформаційних технологій і прийняттям Організацією Об'єднаних Націй під впливом якісно нових вимоги до кваліфікаційного рівня бухгалтерів і аудиторів та до процесу бухгалтерської освіти у

лютому 1999 року у Женеві Типового учбового плану для підготовки професійних бухгалтерів. Відомі три основні групи стандартів, які допомагають забезпечити відповідність професії бухгалтера і аудитора сучасним вимогам з обов'язковим використанням сучасних інформаційних технологій: Стандарти кваліфікації бухгалтерів і аудиторів, Міжнародні Стандарти Освіти Бухгалтерів Міжнародної Федерації Бухгалтерів, Стандарти підсумкових іспитів та оцінювання знань, а також Принципи корпоративного управління у трактуванні Організації економічної співпраці та розвитку; Базові принципи ефективного банківського нагляду; Цілі і принципи регулювання ринку цінних паперів у трактуванні Міжнародної організації комісій з цінних паперів; Базові принципи страхової діяльності; Принципи трактування фінансової неспроможності (банкрутства) [10]. Слід також відмітити, що механізми впровадження самих стандартів достатньо складні і вимагають знання сучасних інформаційних технологій.

Сфера управління стандартами та сфера впровадження стандартів постійно розвиваються. Одним із результатів стандартизації є інтелектуалізація змісту діяльності бухгалтерів і аудиторів (бухгалтерських і аудиторських послуг), інтелектуалізація освіти та освітянських послуг на базі новітніх інформаційних технологій. В Україні проблеми стандартизації бухгалтерської освіти стають все більш актуальними в процесі подальшого реформування національної системи бухгалтерського обліку. Однак, необхідно зауважити, що їх розв'язанням займається обмежене коло фахівців, провідне місце серед яких належить професійній громадській організації — Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України, що визнана Міжнародною федерацією бухгалтерів. В Україні ринок професійної бухгалтерської освіти вже став достатньо прозорим. Між тим, жорстку конкуренцію на національному ринку професійної бухгалтерської освіти створюють міжнародні компанії, які займаються розробкою та впровадженням відповідних освітніх програм з використанням інформаційних технологій в усьому світі і мають вже великий досвід. Посиленню позицій України на ринку професійних та академічних освітянських послуг сприятиме підготовка до масштабного застосування відкритими акціонерними товариствами Міжнародних стандартів фінансової звітності [2, 3]. Інтелектуалізація освітянських послуг з підготовки бухгалтерів та аудиторів історично є постійним предметом обговорення на міжнародних конгресах [8, с. 102; 5, с. 62; 6, с. 5—6]. Застосування МСО на думку їх авторів дає можливість забезпечити наступні вимоги до функцій, які по-

винні виконувати професійні бухгалтери. Це бути технічними експертами, бізнесовими радниками, фінансовими аналітикам, менеджерами, фахівцями, які можуть вести переговори та спілкуватися [9, с. 3].

Необхідно враховувати також вплив тенденцій в освіті бухгалтерів на процеси підготовки фахівців за іншими напрямками з обов'язковим використанням новітніх програмних продуктів з бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Таким чином процес інтелектуалізації освітянських послуг стає дедалі масштабнішим. Інтелектуалізація освітянських послуг також об'єктивно взаємопов'язана з культурною компонентою, яка формується під впливом не тільки виховного процесу та професійної етики, але й можливостями використовувати інформаційні технології, про що свідчить практика.

Література

1. Міжнародний стандарт освіти № 1. // Школа професійного бухгалтера, 2004 — № 2 (26).
2. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Проект Закону України // За матеріалами сайту <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Стратегія застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні// За матеріалами сайту <http://www.minfin.gov.ua>
4. Гетьман В. Г. Новый образовательный стандарт — важное звено в системе повышения профессиональной подготовки бухгалтеров и аудиторов. // XX1 век: новая модель специалиста-экономиста. Тезисы докладов и выступлений на Международной научно-методической конференции (28—30 марта 2000 года). — Москва: Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации, 2000.
5. Гетьман В. Г. Европейский форум бухгалтеров. // Приложение к журналу «Бухгалтерский учет», 2001 — № 5.
6. Голов С. Ф. XXVII конгрес Європейської асоціації бухгалтерів. // Школа професійного бухгалтера, 2004 — № 9 (33).
7. Кареман Герт Тенденции в глобальном образовании бухгалтеров. // Школа професійного бухгалтера, 2008 — № 4 (88).
8. Соколов Я. В., Семенов М. В. XXII Европейский конгресс бухгалтеров. // Бухгалтерский учет, 1999 — № 9.
9. Важливість освіти бухгалтерів. // Школа професійного бухгалтера, 2004 — № 9 (33).
10. Новости от Международной федерации бухгалтеров (IFAC). // Інформаційний бюлетень ФПБАУ, 2004 — № 1—2. 11. За матеріалами сайту www.icas.org.uk/